

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зарубежной литературы

ШИЛОВА АНАСТАСИЯ ВЯЧЕСЛАВОВНА

ПОЭТИКА ТРАКТАТА АНОНИМА «О ПОЭТИЧЕСКИХ ТРОПАХ»

Аннотация к магистерской диссертации
специальность 1-21 80 09 «Литературоведени

Научный руководитель:

Прокопчук Ольга Генриховна,
кандидат филологических наук

Минск, 2020

РЕФЕРАТ

Структура и объем работы. Магистерская диссертация состоит из введения, трех глав, заключения и списка использованной литературы, включает 15 таблиц, 1 диаграмму. Полный объем работы составляет 78 страниц. Список использованных источников включает 60 позиций. Диссертация имеет 1 приложение.

Ключевые слова: ТРОП, ФИГУРА, РИТОРИКА, ПОЭТИКА, АНТИЧНОСТЬ, ВИЗАНТИЯ, АНОНИМ, ТРИФОН, ХИРОВОСК.

В диссертации рассмотрено, какое место занимал трактат Анонима «Περὶ ποιητικῶν τρόπων» («О поэтических тропах») в истории византийской риторики и истории науки о красноречии в целом, степень оригинальности трактата и формы рефлексии над уже сложившейся до него риторической традицией, тропологические приоритеты Анонима.

Целью исследования является экспликация и характеристика представлений Анонима о риторических приемах украшения речи, а также принципов отбора автором иллюстративных примеров для пояснения описываемых тропов и фигур.

Задачи исследования:

- 1) определить место трактата в истории риторики;
- 2) раскрыть дефиниции, рассматриваемые Анонимом в трактате;
- 3) выявить тропологические приоритеты автора;
- 4) проследить источники влияния на написание рассматриваемого трактата.

Объект исследования – текст византийского трактата Анонима «О поэтических тропах», посвященного теории тропов и фигур.

Предмет исследования – значения, которые вкладывал в категории риторики Аноним.

Актуальность и новизна диссертации обусловлена тем, что в ней рассматривается малоизученный риторический трактат, который в ряду ему подобных византийских сочинений, посвященных тропам и фигурам, отличается особой полнотой изложения материала и количеством приводимых иллюстративных примеров, что дает возможность проследить истоки влияния конкретных античных авторов на византийских риторов и их предпочтения в отношении цитирования литературных примеров.

РЭФЕРАТ

Структура і аб'ём работы. Магістарская дысертацыя складаецца з уводзінаў, трох глаў, заключэння, спіса выкарыстанай літаратуры, уключае 15 табліц, 1 дыяграму. Агульны аб'ём работы складае 78 старонак. Спіс выкарыстаных крыніц уключае 60 пазіцый. Дысертацыя мае 1 дадатак.

Ключавыя словы: ТРОП, ФІГУРА, РЫТОРЫКА, ПАЭТЫКА, АНТЫЧНАСЦЬ, ВІЗАНТЫЯ, АНАНІМ, ТРЫФАН, ХІРАВОСК.

У дысертацыі разгледжана, якое месца займаў трактат Ананіма «Περὶ ποίτικῶν τρόπων» («Пра паэтычныя тропы») у гісторыі візантыйскай рыторыкі і гісторыі навукі пра красамоўства ў цэлым, ступень арыгінальнасці трактата і формы рэфлексіі над ранейшай рытарычнай традыцыяй, трапалагічныя прыярытэты Ананіма.

Мэтай даследавання з'яўляецца эксплікацыя і характарыстыка ўяўленняў Ананіма пра рытарычныя прыёмы ўпрыгожвання прамовы, а таксама прыцыпаў адбору аўтарам ілюстрацыйных прыкладаў для тлумачэння апісваемых тропаў і фігур.

Задачы даследавання:

- 1) вызначыць месца трактата ў гісторыі рыторыкі;
- 2) раскрыць дэфініцыі, якія разглядаюцца Ананімам у трактаце;
- 3) выявіць трапалагічныя прыярытэты аўтара;
- 4) прасачыць крыніцы ўплыву на напісанне дадзенага трактата.

Аб'ект даследавання – тэкст візантыйскага трактата Ананіма «Пра паэтычныя тропы», прысвечанага тэорыі тропаў і фігур.

Прадмет даследавання – значэнні, якія Ананім укладваў у катэгорыі рыторыкі.

Актуальнасць і навізна дысертацыі абумоўлена тым, што ў ёй разглядаецца малавывучаны рытарычны трактат, які ў шэрагу яму падобных візантыйскіх твораў, прысвечаных тропам і фігурам, адрозніваецца асаблівай паўнатой выкладу матэрыялу і колькасцю ілюстрацыйных прыкладаў, што дае магчымасць прасачыць вытокі ўплыву канкрэтных антычных аўтараў на візантыйскіх рытараў і іх перавагі ў дачыненні да цытавання літаратурных прыкладаў.

RESUME

The structure of the thesis. The master's thesis consists of an introduction, three chapters, a conclusion and a bibliography, 15 tables, 1 diagram. Total work volume is 78 pages. The bibliography includes 60 points. The thesis has 1 appendix.

Key words: TROPE, FIGURE, RHETORIC, POETICS, ANTIQUITY, BYZANTIUM, ANONYMOS, TRYPHONOS, CHOIROBOSKOS.

The master's thesis examined what place did the treatise «Περὶ ποιητικῶν τρόπων» by Anonymos take in the history of Byzantine rhetoric and the history of the science of eloquence in general, the degree of originality of the treatise and the form of reflection over the rhetorical tradition that had already developed before it, Anonymos's tropological priorities.

The purpose of the research is the explication and characteristics of the Anonymos's ideas about rhetorical techniques for decorating speech, as well as the principles of the author's selection of illustrative examples to explain the described tropes and figures.

The tasks of the master's thesis:

- 1) to determine the place of the treatise in the history of rhetoric;
- 2) to disclose the definitions considered by Anonymos in the treatise;
- 3) to identify the tropological priorities of the author;
- 4) to trace the sources of influence on the writing of the treatise.

The **object** of the master's thesis is the text of the Byzantine treatise "On poetic tropes" by Anonymos, devoted to the theory of tropes and figures.

The subject of the master's thesis is the meanings that Anonymos put into the categories of rhetoric.

The relevance and scientific novelty of the master's thesis is due to the fact that it examines a poorly studied rhetorical treatise, which in a number of similar Byzantine writings on tropes and figures is distinguished by a particular completeness of the material and the number of illustrative examples, that makes it possible to trace the origins of the influence of specific ancient authors on Byzantine rhetoricians and their preferences regarding the citation of literary examples.